

משרד המשפטים הממונה על העמדת מידע לציבור

ירושלים, ט' סיון, תשע"ט
12 יוני, 2019
בתשובתך נא ציין:
תיק מס' [REDACTED]

לכבוד,

ד"ר גיא לוריא – המכון הישראלי לדמוקרטיה (ע"ר)

באמצעות דואר אלקטרוני: [REDACTED]

א.נ,

הנדון: בקשה לפי חוק חופש המידע, התשנ"ח-1998

(סימוכין: פנייתך מיום 15/4/2019)

בפנייתך שבסימוכין, ביקשת לפי חוק חופש המידע, התשנ"ח-1998 (להלן: "חוק חופש המידע"), לקבל מידע רחב על פעילות המחלקה לחקירת שוטרים (להלן: "מח"ש") מאז שנת 2014 ועד לשנת 2018.

לאחר בירור בקשתך, הריני להשיבך כדלקמן:

1. בפתח הדברים, אבהיר כי מח"ש מוסמכת לחקור מקרים בהם עולה חשד לעבירה פלילית מצד שוטר, שעונשה מעל שנת מאסר. בהתאם לכך, מח"ש מחויבת להיאבק בנחישות בעבריינות שוטרים ולחתור לחקר האמת, מתוך גישה בלתי מתפשרת כלפי אלימות מיותרת, התעמרות ושימוש לרעה בכוח ובסמכות;

עם זאת, תלונות רבות נגנזות כבר בתום בחינה ראשונית, מסיבות שונות וביניהן תלונות שאינן בסמכות מח"ש; שימוש בכוח שבוצע על-ידי שוטר על-פי דין; וזניחת התלונה מצד המתלונן. ביחס לתלונות מעין אלו אין עילה המצדיקה את המשך הטיפול.

כך למשל, אלפי תלונות מועברות למח"ש מדי שנה על-ידי יחידות המשטרה השונות בעניין טענות הנוגעות לשימוש בכוח של שוטרים, המועלות מפי אזרחים חשודים הנחקרים באזהרה במשטרה. חומר זה מועבר במסגרת נוהל שיתוף פעולה הקיים בין מח"ש לבין המשטרה ובהתאם לפקודת מטא"ר 06.03.03.

סעיף 5 לפקודה הנ"ל מחייב העברה אוטומטית של החומר המשטרתי, לרבות במקרים בהם על פני הדברים, הטענה לשימוש בכוח כלל אינה מתארת על פניה חריגה כלשהי מכוח סביר

משרד המשפטים הממונה על העמדת מידע לציבור

(לדוגמא: "השוטר הודיע לי שאני עצור וכשסירבתי לבקשתו לעלות לניידת, אחז בי בחוזקה, כבל אותי באזיקים והכניס אותי לניידת נגד רצוני") וגם כאשר החומר מעיד בבירור כי מדובר בשימוש מוצדק בכוח שאינו מבסס תשתית לביצוע עבירה פלילית או משמעתית מצד השוטר (למשל: מקרה בו עברין נעצר תוך שימוש בכוח לאחר שברח מהשוטרים והתנגד למעצרו. בחקירתו באזהרה, בתגובה להטחת ההאשמות נגדו על-ידי החוקר, הוא השיב כי נעצר בכוח על ידם).

בנוסף, חלק ניכר מהחומר המשטרתי שמועבר למיון במח"ש, עניינו אמירות כלליות או סתומות של חשודים הנחקרים באזהרה במשטרה, אמירות שנאמרו בתגובה להטחת האשמות נגדם על-ידי השוטר החוקר, כאשר בסופו של דבר, נמצא כי החשודים אינם מבקשים כלל לעמוד מאחורי תלונה פורמאלית נגד השוטר ואין להם כל כוונה לתרגם את הטרוניה שהשמיעו להגשת תלונה במח"ש נגד השוטר. הרוב המוחלט של הנטען בחומרים המשטרתיים נזנח על-ידי האזרח.

מכל האמור לעיל, לא ניתן להשוות כמותית בין תיקי הדין לבין הפניות המתקבלות במח"ש – אשר מרביתן כאמור, אינן מדווחות על עבירה פלילית כלשהי ואינן מבססות חקירה פלילית.

2. לגופו של עניין, להלן מספר הפניות שנתקבלו במח"ש בכל שנה, מאז שנת 2014 ועד לשנת 2018 הכוללות "חומר משטרתי" – כלומר, תלונות שהועלו מפי חשודים במהלך חקירות משטרטיות והועברו למח"ש על ידי המשטרה, ללא פניה למח"ש מצד המתלוננים:

- בשנת 2014 נתקבלו במח"ש 7,063 פניות.
- בשנת 2015 נתקבלו במח"ש 6,320 פניות.
- בשנת 2016 נתקבלו במח"ש 5,941 פניות.
- בשנת 2017 נתקבלו במח"ש 5,763 פניות.
- אשר למספר הפניות שנתקבלו במח"ש בשנת 2018, הנתון יופיע בשבועות הקרובים בסיכום השנתי של הפרקליטות לשנת 2018 (בהתאם להוראת סעיף 7(ד) לחוק חופש המידע).

3. אשר בקשתך לקבל פילוח של נתונים לפי מאפייני המתלוננים, אשיבך כי המערכת הממוחשבת של מח"ש אינה מאפשרת לערוך פילוח כאמור, כך גם לא על פי המאפיינים המבוקשים בסעיף 1 לבקשה. לצורך איתור הנתונים המבוקשים, יש לבצע בדיקה ידנית ופרטנית בכל תיק ותיק, לעיין בחומר החקירה ולחלץ מתוכו את מאפייני המתלונן, אם בכלל ניתן לעשות כן. אדגיש, כי לא

משרד המשפטים הממונה על העמדת מידע לציבור

ניתן ללמוד על מאפיין המתלונן רק משמו, אלא שיש לאתר התייחסות קונקרטית לעניין זה. לדוגמא, זהותו הדתית של אדם (חרדי, למשל) לא בהכרח תוזכר בתלונה שתוגש על ידו או במסמכים הנלווים של אותה תלונה, וודאי אם אין מידע זה נדרש בנסיבות העניין.

בהתחשב בכמות התלונות המוגשות בכל שנה כאמור, בדיקה פרטנית תחייב בוודאי בהקצאת משאבים בלתי סבירה ולכן נדחית לפי סעיף 18(1) לחוק חופש המידע.

4. בהתאם לאמור לעיל, גם בקשתך בסעיף 2 העוסקת בפילוח נתוני סגירת התיקים לפי מאפייני המתלוננים - נדחית לפי סעיף 18(1) לחוק חופש המידע, זאת מאותם הנימוקים שפורטו לעיל.

5. אסייג לעניין בקשתך בסעיף 2(ה) לבקשה, כי העמדה לדין משמעתי מצויה בסמכות משטרת ישראל ולכן לעניין זה, בקשתך נדחית לפי סעיף 58(5) לחוק חופש המידע. עליך לפנות בעניין זה אל הממונה על העמדת מידע לציבור במשטרת ישראל.

חשוב לציין, שבכל הנוגע לתיקי שימוש בכוח, מוסמכים פרקליטים ממח"ש להורות על העמדת שוטר לדין משמעתי, אך אין האמור מעיד על כך שהשוטר אכן הועמד בסופו של יום לדין משמעתי. כך לדוגמא, אפשרי מקרה שבו השוטר פרש מן החיל ולא הייתה עוד אפשרות להעמידו לדין משמעתי או שבפניה של מחלקת משמעת במשטרה למח"ש הוסכם כי אין עוד טעם בכך; עוד אפשרי מקרה בו לאחר קבלת ההחלטה תובעי מחלקת משמעת במשטרה שבחנו את התיק פנו למח"ש בטענה כי אין די ראיות לשם העמדה לדין ועמדתם נתקבלה. ממילא, בכל יתר העבירות שאינן שימוש בכוח, פרקליטי המחלקה אינם מוסמכים להורות על העמדת שוטר לדין אלא אפשר שימליצו כך בלבד ועל כן, ממילא, אין בידנו נתונים בדבר תיקים "בהם הייתה העמדה לדין משמעתי" כבקשתך.

5. אשר לבקשתך בסעיף 2(ו'), בדבר פילוח מאפייני המתלוננים בתיקים בהם הייתה העמדה לדין פלילי, אציין כי בבדיקה ממוחשבת אחר כמות התיקים בהם הייתה העמדה לדין בין השנים 2014-2017 עלו 367 תיקים העונים להגדרה זו. כאמור בסעיף 3 לעיל, איתור מאפייני המתלוננים בתיקים אלו ופילוחם לפי בקשתך כרוך בהקצאת משאבים בלתי סבירה ולכן בקשתך לעניין זה נדחית לפי סעיף 18(1) לחוק חופש המידע.

6. אשר לבקשתך בסעיף 3, הריני להשיבך כי בהתאם לאמור לעיל, אין בידיעתנו את כמות התיקים שנסגרו והועברו להמשך טיפול משטרת ישראל או כל גורם אחר, ואת תוצאותיו. אציע לפנות בעניין זה אל הממונה על העמדת מידע לציבור במשטרת ישראל.

משרד המשפטים הממונה על העמדת מידע לציבור

הנני להודיעך כי לפי סעיף 17 לחוק חופש המידע יש בידך לעתור כנגד החלטה זו לבית המשפט לעניינים מנהליים בירושלים, בתוך 45 יום.

מיטל כץ, עו"ד
הממונה על העמדת מידע לציבור
משרד המשפטים